

K.E. SOOT.
MALESTUSED
JA
LOOTUSED.

M. Pukits.

A. 2572.

Mälestused ja lootused.

Mälestused ja lootused.

Printed at the

University of Toronto

Journal of the

Library of the

Mälestused ja lootused.

R. G. Sööt'i uued luuletused.

Jurjewis (Tartus).

Oma trükitoja trüff ja kirjastus.

1903.

Дозволено Цензурою. — Юрьевъ, 3 декабря 1902 г.

ENSV TA Fr. R. Kreutzwaldi nim.
Kirjandusmuuseumi
RAAMATUKOGU

96733

Mälestus.

Waimu ette õrnalt tõuseb
Kauge aja mälestus —
Lapsepõlwe kallim wara,
Poleus ja igatsus:

Need on lihtjad lood ja laulud,
Ennemuißtjed jutud sääl,
Wanaeide lahke nägu,
Tema armas, mahe hääl.

Need on — lillerikas waimu,
Mängumuru, karjatee,
Kauge õnn, mis läbi udu
Wirwendab weel hingesse. —

Nastad läewad, ja mu elu
Ühes kaob nendega,
Aga lapsepõlwe wara —
Suule — ei wõi kaduda.

Õffa kostab kaugelt lugu,
Paul nii waitne sumaja . . .
Ja ma õnne unenäos
Pean teda kordama.

Surnuaial.

Rohuladmul waitne sahin,
Villedied liiguvad,
Viiguvad ja liginewad,
Nagu elaksivad nad.

Rohuladmul waitne sahin,
Waitjed sõnad kuulduvad,
Nagu ennemuistne lugu,
Regewärsid ilusad. . .

See on meie kuld ja hõbe,
Minewiku mälestus,
Meie rõõm ja meie mure,
Meie arm ja igatsus.

Kesse märgib jelle üles,
Kesse paneb paberi?
Kesse juudab seletada
Villesõnu täiesti? . . .

K u l d.

Imeline muinaslugu
Heljub sala üle maa:
Mulla sees on palju wara,
Palju kulda peidusja.

Juhan uskus, et jääb kulda
Tõesti peab olema —
Ja ta kündis wara, hilja,
Kündis juure hoolega.

Nüüd on mõne aasta jooksul
Kikkaks meheks saanud ta:
Ta on kulla wälja kündnud,
Wilja kõrrel kõituma.

Imeline muinaslugu
Heljub sala üle maa:
Mulla sees on palju wara,
Palju kulda peidusja. . .

S ü g i s.

Läbi ilma sõidab maru —
Sügisene surmahüüd:
Läbi ilma lendab kartus,
Wiimne elamise püüd.

Waata, nõmme ääres, kaugel
Waimufujud ferkiwad —
Nagu eided hallis riides,
Nagu neiud, leinajad.

Waata, kuidas lehwitades
Õhu sisse tõusewad
Üle kõrge kuusemetsa
Wastu õhtut ämarat.

Kuula, kuula — — afna taga
Koputawad waimu käed,
Läbi külma toa ruumi
Heljunewad surma wäed.

Wäljas mühab, wäljas murrab,
Wäljas nutt ja kaebehääl:
Villed, linnud, hõiskehääled
Veidnud ü h e h a u a jääl.

Uga läbi toa ruumi
Seljunewad surma wäed.
Siuisa, kuidas afna taga
Koputawad waimu käed.

S ü g i s e m ö t t e d.

Gustav Falke järele.

Raugelt, kaugelt kuulen laulu —
Kes küll laulab jäl? —
Kõstab nagu surmalugu,
Kaebeline hää. . .

Dja kaldal koltunud rohi,
Pehed langenud —
Suvist unenägu meelde
Tuletavad nad. . .

Wähe õnne, wähe wilja.
Djakene, ja
Sõua — aga kaebehääli
Ei wõi tabada.

Kus üks süda heljus õnnes,
Voodus lilledes —
Sinna surmakäsi taja
Juba ligines.

Ja kus esimene kolle
Vanges laenisja,
Sääl ja surma hingedhku
Juba tundsid ka.

Edua, jdua läbi oru,
Boola, ojafe . . .
Homme wiibid külma küttes,
Uinud unesse.

Nagu uinuw kellahele.

I.

Nagu uinuw kellahele,
Hale kaebehääl
Kostis läbi koltund wõsa,
Heljus nõmme pääl.

Wastu rinda jurun kae —
Mis on kadund säält?
Misfe kostis wiimisel kõlal
Kaugelt nõmme päält? . . .

II.

Soiun mõttes, nagu kuuleks
Metsaladwul kohinat,
Kuuleks jumisewat kõla,
Kaugel, kaugel heljuwat. . .

Pikkamisi kaob kõla,
Metsakoha kaugese —
Mina kuulan, nagu püüaks
Koguda neid rinnasfe. . .

Meie sîdemed.

Mis meid soojal wenna-armul
Nagu perekonda wiis,
See ep oli meie k e w a d,
Hõistehäälest sõlaw hiis;

Oli wara närtjüw jum i,
Põhtuw walu rinna sees,
Mis kui tige metsaline
Saawu saadab surma ees.

Ja me käime naerul, nutul
Räsi käes edasi,
Perekonnaks ühendatud
Kuni haua ääreni.

Ärakadunud poeg.

Ta tõttas ülbelt kaugele
Ja elas kaua sääl —
Ta leidis auu ja kuulsustgi
Ning rikkust ilma pääl.

Kuid tõstis õnne, rahu ta
Ei leidnud ialgi —
Ja tõttasgi ta otjides,
Kas ilma otjani.

Ta elas kaugel — unustas,
Kus tema kodupind
Ja et kord teda imetand
On Gesti ema rind.

Ta elas kaugel. Wiimati,
Kui pea hilja ju,
Ta tuli koju tagasi —
Nii wärsind, jõuetu.

Ta jättis sinna oma jõuu
Ja südi mehe töö...
Ja kodumaale? ... Kodule
On pühendatud öö.

Ta tuli, et nüüd kodumaal
Bõiks minna puhkama,
Sest õigust on tal selleks küll —
Ta väsinud lõpmata.

Dr. Streikwaldi haual.

Jüripäeval 1902 a.

Siin puhkab mulla all üks kallim
Ja auusam Gesti mees,
Kes nagu tulehammas kõrbes
Ja täht käis meie ees.

Ei ole kaua aastaid mööda,
Kui siia kanti ta,
Kuid unustuse tarwis küllalt
Saab vähest ajast ka.

Ei ole kaua aastaid mööda —
Kes nõuab teda weel?
Ja tema hauaküngas, ristgi
On langemise teel.

Ei ole pisarat, kes leinaks
Weel teda järele,
Ei heldet kätt, kes sume jooksul
Tooks õisi hauale. . .

Sul küllalt ject, et waguſaſti
Nüüd wõid ſa uinuda,
Sul küllalt ject, et enam tüli
Ei pääſe tabama. . .

Nii läheb teiſi rahwapoegi
Weel järgi ſulle ka —
Ja neilegi ſaab ainſaks palgaks,
Et wõiwad uinuda.

Aunupalk.

Rüllap tõuseb sinuist meile
Raudapääda rahwamees —
Rändad seda sama rada,
Mis ju isa rändas ees.

Kus on kehmuist, jääb ju jüda
Mitamas on heldeste;
Wiiksid Gesti maad ja rahwast
Ditswa õnne järjele.

Ja sa haarad mõõga kätte,
Waimu-mõõga waheda —
Algad wihasemat sõda
Pimeduse mõimuga:

„Üles, kus ju walguis kumab
Orjameele udušje!“
Kanged mehed laias kaaris
Tõttawad ju järjele!

Ja ja astud wõimsalt üles,
Oled julge rahwamees,
Rändad seda sama rada,
Mis su isa rändas ees.

Nagu isa, nii ka sina
Saad meilt pärja päratu,
Saad niisama üliuhke —
Orjavitja waniku!

Sa rändad sala rada.

Sa rändad sala rada,
Et hauda kaevada,
Kus meie rahwapoegi
Wõits matta magama.

Sa walel, kurjal püüdel
Me rahwast kahtlustad,
Et liiga Cesti meelne
Ja ärgas olewat.

Säält otjid sina süüdi,
Kus digust nõueti,
Kus maa ja terve rahwas
On ustaw surmani.

Sa walemeeles ise
Teed kohtu otjuse,
Mis ajalugu waljult
Peab mõistma sinule.

Cest, mida keegi külwab,
Ta lõikab seda ka:
Kas ohakas wõi niisu —
Kõik kasvab muutmata.

Küsimused.

„Sa põlgad oma rahwa ära
Ja oma sugu wihtad sa,
Sa soowid talle sada surma,
Et ise saaksid elada.“

Sa õnnetu! Kas sulle ial
Üks emajüda tujus ka?
Kas ema armu hellust, mõnu
Sa wõisid ial maitseada?

Kas seisid sinu kätki korra
Küll inimeste silma all,
Wõi kiikus metsa laanes, rabas
Ja hundi kaitset walwawal?

Kas tunned, mis on sugurahwas,
Mis kodukolle, isamaa —
Kuis inimesel täidab hinge
Ja imelise wõimuga?

Kes kostab? . . . Inimline mõistus
Siin annab selge kostuse:
Ei seda kõrget õnne osaks
Või saada eladesgi jee —

Kes põlgab oma rahwa ära
Ja oma sugu vihaga,
Kes soovib talle sada surma,
Et ise mõiks ta elada.

Äksinda.

Ta mõis palju ära mõita,
Wägiwallal tõrjuda —
Temal oli töödeks jõuudu,
Mõistust kavalusega.

Aga seda jõuudu, mõistust
Wende wastu saatis ta:
Ta läks kurjast meelest kohtu,
Sõpradega sõitlema.

Ja ta mõitis wahest mitmed
Salateedel targaste.
Aga rahwas tegi talle
Ise oma otsuse.

Ja see otsus tema kohta
Oli wali, wandene,
Ja see otsus rõhus tema —
Rõhus maha põrmusse. —

■ Ta wõis palju ära wõita,
■ Wägivallal tõrjuda —
■ Ja ta tõrjus naabrid, sõbrad
■ Endast kerge waewaga.

■ Ta jäi nagu kadak üksi
■ Vagedikul kasvama —
■ Ja ta tunneb, kuda maru
■ Kõlmalt ulub üle maa. . .

Kaks wastast.

Rahtlus, lootus minu rinnas,
Minu südames on tööl —
Ei nad anna mulle rahu
Päewa jooksul ega ööl.

Ei ma tea, kummas jõuab
Roju uhke wõitjana;
Seda tean, et nad haawu
Mulle lõowad armuta.

Ja kui eluõhtu wiirul
Süda langeb ühele,
Siis on lootus — wast ka kahtlus —
Wõidusaagist merine.

Koju!

Kõneldakse meie koidust,
Meie õnnest ilusast,
Meie walguſest ja wõidust,
Väinud ajast pimedast.

Ei ma tunne ſeda koitu,
Õnne aega ilusat,
Ei ma tunne — rändan ainult
Kurba rada tumedat.

Ei ma tunne walguſt, wõitu,
Ainult ſeda tean ma:
Kaugel, kaugel metsja taga
Kodu peab olema.

Ja ma rändan walguſeta,
Eotufeta edasi —
Wahest jõuan enne õhtut
Kodu=due ometi. . .

Aimnus.

Mina aiman, kodupinnal
Midaigi on kadumas,
Mis mu hinge sadatuhat
Sidemega ühendab.

Mina aiman, kuid ei suuda
Päästjaks olla ometi.
Mis ma aiman, lähed täide —
Ja ma kaon isegi. . .

Ninult laulud hinge põhjast
Verewärwil tõusevad,
Nagu viimjed hauaroosid,
Valust nõrgend pisarad.

Paiksed tuulest kantud laulud.

Heinrich Leinholbi järelle.

Maitjed, tuulest kantud laulud,
Viiva fiske langete —
Vehed raagus pärna ladivast —
Mis ei ial õilmitse.

Noltund, tuulest kantud lehed,
Surmakäsku annate. . .
Sängitage enne-aegu
Wäfind lootus hauasse!

Rütkes.

Wõitfin wabaks kord ma saada,
Rüttes maha puistada!
Wõitfin linnu kombel sõuda
Üle kauge metsa, maa!

Wabat õhku, walgust, soojust
Jhkawale hingele!
Wõitfin tuule tiiwul tõusta
Üles koidufullasse!

Wabaks? Kuis see sünnib kofku,
Waene hing, su eluga?!
Siin on mullapind, su kodu —
Mulla külge neetud ja!

Julgust!

Rõltund lehed kasetadwast
Mlla langewad,
Hõbekarwa juukse krooniks
Smeiluwad.

Rõltund lehed kasetadwast
Mlla langewad:
Suigelaulu — surmalugu
Rujutawad nad.

Aga julgust, wõtlew süda,
Ära kaota,
Suigi sügis lehe-ilu
Sundis närtsima.

Julgust, jõudu eluteele!
Julgust! Edasi!
Ja kui suure hulga lootus
Rusuks langeksgi.

Minewiku merde maeti.

Minewiku merde maeti
Palju püüdeid magama,
Maeti unistused, soovid,
Meie ettevõtted ka.

Wahest südidusgi nõrkas
Ühes nende kõikiga,
Aga lootus, püha lootus,
See jäi rinda elama.

Sa ütled.

Sa ütled, julge päralt olla mõit
King julge päralt isamaa —
Sa ometi just ara waimule
On kõige rohkem tarwis ta.

Ei wiimsed!

Ei wiimsed wiletsufed,
Mis mööda saatsime —
Neid tõuseb nägemata
Dõwarjust ülesse. . .

Ei wiimne ülekohus,
Mis tabas mõnda mees;
Ei olnud wiimne ohwer,
Kes langes tõe eest.

Küll ditseb ülekohus,
Ja langeb mehigi,
Küll sõtkutakse auujust
Weel maha põrmuni. . .

Kuid nende haua lehwib
Ja elab lootus weel —
Mu ainukene saatja
Siin ämaruse teel.

Weel pole kadund kõik.

Weel elab Gestic mehi,
Kel armas isamaa,
Kel jätkub julgust, jõudu,
Weel kurja tõrjuda.

Weel elab Gestic mehi,
Kel meel ei murdunud,
Kel ahne omakaasu
Ei südant siidunud.

Weel kasvab Gesti jalus
Meil tammi tugewaid,
Mis mühisewast marust
Wast jõudu juurde said.

Weel Gesti aasa ilu
Ei ole närtfinud,
Ei Gesti au ja woorus
Weel maha jõtkutud.

Jä kui weel üleüldse
Jlm hääduft ülendab,
Jä armastus ning auusus
Weel kurbast wõitu saab :

Siis minu sugurahwas
Ei kao ometi —
Ja kange kotta kaitjel
Weel elab edasi.

Ei nad ole wiimsed!

Ei nad ole wiimsed mehed
Meie isamaal,
Kellel südidust ja julgust
Jätkub õigel aal.

Küll ep sellest külvist tõuseb
Õõsu ülesse,
Kelle lipul auus, truudus
Vehvib julgeste.

Ja kui tulew põlv kord toetab
Vanemate tööd,
Siis ep jäädaw sammas ehiv
Nende haura bööd.

Nad ütlevad . . .

Nad ütlevad, ja kaod ära
Kui uinur laeneks,
Su elu asjata, ei kanna
Sind mingi sihile.

Nad ütlevad, ja oled väike,
Sul puudub elujõud,
Sul isetundmusest ja püüdest
Ming haridusest pöud.

Nad ütlevad veel palju, palju
Su kohta, isamaa;
Kuid tühjad waenusõnad rahwast
Ei suuda surmata.

Weel elab Gestis usku, lootust
Ja õigust, wabadust,
Weel auusaks ettemõtteks julgust
Ja eluks armastust.

Ja kui need toed ja talad pole
Weel lõõnud kõrkima,
Laf' karjuda siis rongafari —
Ei see meid hirmuta.

Ja kuigi pääle töö ja waewa
Kord hauda langeme —
Ei meie elu ilmakäigus
Siis olnud tühine.

Mis aitab!

. . . . Ja ometi, ja ometi
Ei suuda võtta ja
Mu käest kõike korraka,
Mis asub rinnasja.

Mis aitab, kui ja kuulutad,
Et kadumas mu keel,
Et isetundmus langemas
Ja wapper mehemeel!?

See rahvas, kes on tiuledest
Ja tormist läbi käind,
On mõnda laadi waenlaseid
Ju elukäigul näind.

Küll tuttav talle jeegi on,
Et jäälgi wastaseid,
Kus rahwakasu lipu all
Meil püütaks südameid.

Küll tuttav talle jeegi on,
Et mõni Gesti mees
Meil lehwib tiulelipuna
Ja sõidab wõõras rees.

Eas' sõita! Jumal temaga!
Ma seisjan kindlasti
Mu vanemate pühäl maal —
Mind, Isfand, aita nii!

Seft liiga palju mälestust
Ja arnu löpmata
Mind seob selle pinnale
Tõest inewõimuga.

Mis aitab, kui sa kuulutad,
Et kadumas mu keel,
Et ihetundmus langemas
Ja wapper mehemeel!?

Õhese suguwennale.

Sa astu ees ja näita rada,
Ma lähen järele,
Sest Sinu tee ja Sinu rada
Wiib auusa sihile.

Ja kuigi läheb läbi kõrbe
Ning kivistiku tee:
Sa astu ees ja näita rada —
Ma lähen järele!

Ja kuigi kõrbes mõni murdja
Meid hiilab järgeste:
Sa astu ees ja näita rada —
Ma lähen järele! —

Mu elust palju, palju aastaid
On läinud kaduma,
Mil rändasin ma metsjalaanes
Ja käisin sihita.

Ju oli jõud mul kahanemas
Ja lootus langemas,
Kui määratunal palawusel
Päew kõrgel kõrvetas . . .

Beel oli aeg, ma leidsin wenna,
Ja sõbra tõsi . . .
Sa astu ees ja näita rada —
Ma lähen järele.

Põhjused.

Küll nad nõuavad mu käest
Üksjõnu järgesti,
Mis mind selle mehe külge
Seob ometi küll nii.

Mis mind seob, kulla sõbrad,
See on auus, õige meel —
Nemad tõstavad ta mulle
Paleuseks eluteel.

Ja kui leiutse veel wendi
Meie Gesti pinna pääl,
Kellel armas kodu, rahwas,
Gesti emakeele hää —

Siis on tema nende seas
Wahest esimene ka — —
Ei ma wõi — ma pean teda
Paleuseks pidama!

Asjata katse.

Sadatuhat pidemega
Sinu külllest, isamaa,
Hoian kinni nagu takjas
Elamise soorwiga.

Tahaks hoolimata jellest
Alga siiski waenlane
Pahal püüdel farmi käega
Pahutada wägi —

Siis tal lehed katkaks kätte,
Kuna juured mulda jäeks,
Kus nad uue elujõuga
Jälle wõsunema läeks.

Mis mulle meeldib.

Meelitagu teisi mehi
Wõõras rada wõimuga —
Mulle meeldib minu mõrõja —
Armas, kallis kodumaa.

Baata, kuis ta kulmu ehib
Õitsew rukilille pärg;
Pärjas järab pärli-ehe —
Hommikune fastemärg.

Ja kui talwewaljus junnib
Pärga ära panema,
Siis ta katab enda kauni
Hermelini mantliga.

Hõiskab aga koidutõusul
Õõpik lahke lauluga,
On meil uhke pulmapidu
Ülle terve Gestimaa.

Meelitagu teisi mehi
Wõõras rada wõimuga,
Mulle meeldib minu mõrõja —
Armas, kallis kodumaa.

Sa ise enda päästjaks.

Buuride sõja ajal 1900.

I.

Jä olgugi, et kaebab
Su pärast ilmamaa,
Mis võid ja raske ajal
Ta käest pärida?

Kes julgeb vägewale
Siin vastu hakata,
Kes vägivallast päästa
Sind, väike Buurimaa?

Kas jellest pole küllalt,
Kui kaebab terve ilm?
Kas jellest pole küllalt,
Kui nutab mõni film? . . .

Jah, küllalt . . . kui su pärast
Ei weri woolagi,
On pisar filmalangel
Su märg niisamuti.

Kuid wahetks kiita tuleb,
Et nutta, kaebada
Võid ilma suremata
Ja ilma — kuluta. . .

II.

Su „sõbrad“ silmitsevad
Sind kaugelt koduteelt —
Ei suuda imestada
Su waprust, mehemeelt.

Kuid abi, sõjakeeldu
Meist ära oota ja —
Küll sellestgi, kui kaebab
Su pärast ilmamaa.

Sul päästjaks oma oda
Ja oma mõõk ja sau —
Sul päästa oma koda
Ja oma rahvus, au.

Ja kui sul julgus langeb
Ja käsi kaotab jõuu,
Siis tõsta filmad üles —
Säält tuleb troost ja nõu.

Ja kuigi riigirajad
Sul lähwad kaduma,
Su rinnus kindlus, truudus —
Need jääwad pidama!

Kuni kangelased langesid . . .

Buuride wõitlusi tähele pannes, 1900 a.

Terwe rahwas truu ja wahwas
Kuni surmani,
Oma were sisse põrmu
Tema sõtkuti.

Tema pojad kangelased
Wiimse meheni,
Hirmja wägivalda ohwriks
Saiwad wiimati.

Aga kuigi langes rahwas,
Langes mehemeel —
Tunne, et tal eluks õigust,
Elab, elab weel!

Ja see tundmus tõstab wereft
Pää weel ülesse —
Tahab kättemaksul kaitsta
Õigust meeste.

Lootusele.

Lootus, sinu tiivul särab
Wabaduse loit,
Sinu jälgedele kerkib
Tulewiku loit.

Kui on elutöö ja mõitus
Wäsitanud mind,
Kui on õnne, rõõmu wastu
Külmaks jäänud rind:

Siis, mu lootus, ära wäsi,
Ära lahku ja —
Sinu toetusel tunnen
Enda tugewa.

Wiibi wiimisel silmapilgul
Minu juures ja:
Sinu rinnal — on mul kerge
Ilmast lahkuda!

Sest su tiivul särab uhke
Wabaduse loit,
Ja su jälgedele kerkib
Tulewiku loit.

Lahkumisel.

Päite läheb looja. Tamme salus
Hüüab ööpik lahkumise wiit...
Elu üirikene — survest küllalt!
Ööpikuga tõttaksin ma siit!

Lahkudes ma tahaks päitjesilma
Vaadata weel wiimse ihaga,
Kuis ta õõgawaisse pilvedesse
Meelitades kutsub uinuma.

Tema wajub, nagu Golgatale
Sätendawat jurma jurema...
Wõiks ma eha kaduwatel kiirtel
Unelaulus ilmaft lahkuda!

Miljonär.

Mina olen sajakordne,
Tuhattordne miljonär —
Säälpool päifest, säälpool tähti
On mu waranduse äär.

Waata üles taewa poole:
Kõik see hiilgaw hõbe, kuld,
Mis jääb jätkendab ja särab,
Alla saadab oma tuld —

See on minu wara, rikkus,
Minu kõige külluga:
Ma võin wabal ilul teda
Pauslus panna hehkima.

Suue-ööf.

Adelheid Stieri järele.

Kas oled näinud waimusilda
Sa tähte järal ilusal,
Mis suue-öödel öitswat ilma
Ja taewast seob heljumal?

Sääl tõuswad küsimused üles
Ming tuhat soowi hingedest,
Ja määratuma aja mõtted
Neil' wastust saatwad ülewest.

Täht tunneb ennast tähe ligi,
Kus walgus kiirgab nende eel,
Ja see, kes mõistab kuulatada,
Käib ilmasaladuste teel.

Hallik.

Me kaasiku ääres on mägi,
Ja mäe rinnaku all
Sääl niriſeb hallik nii ſelge
Ja puhas, kui helkim kristall.

Kui waikinud loodus, ſiis kerkib
Me kaasiku ladumise kuu
Ja wahib, kui tahaks ta näha,
Kas udus waſt weel mõni puu.

Ja halliku weſi ſee järeab,
Kui kannaks ta elawat tuld —
Sääl ſätendab laenes kui hõbe
Ja kumab kui wirwendaw kuld.

Kes ta oli?

„Ei mul ole asukohta, kodu,
„Mingit lootust, rõõmu ilma jees —
„Seltjiliseks ainult nälg, mis werejanius
„Gambad heidab wihaselt mu lihasse.
„Palun külje-aset üheks ööks,
„Ruumi nõnda palju, nagu koerale
„Antakse, kui õues mäsab maru.“

„„Asjata ja küsid külje-aset,
„„Ruumi ilma-aegu igatsed:
„„Tööta mehele on töötas talu,
„„Gulkujale hundile on metsalaan.““

Ja ta läks. Ja sügisene marutiinul
Sirutas ta wastu läbi öö ja wihma
Skülmad, farmid, küüsilised käed.

Karja Muri haukus. Pere nõudis unerahu.
Karja Muri haukus, hundas,
Kaapis aia-laide alla haua,
Nagu oleks keegi teda käskimas,
Keegi nägemata, ilma ihuta.

Hommikul kui tõusis taemapäike,
Paistis jellele, kes pääle auusa töö
Rahulikult võinud puhata;
Paistis jellele, kes käja peitis,
Käsa süütaft warest tilkuwaid;
Paistis helkides kui hõbehiilgel
Selge Emajõe laenisse . . .
Laenisse, mis jurnud mehe heitnud
Oma liivalise kaldale.

Ei tal olnud laenetesgi ruumi,
Külje-ajet ainukejeks böks.

Uga päike paistis hellal helgil
Tema kahwatanud palgele,
Millest luges: Ei mul ole ajukohta, kodu,
Mingit lootust, rõõmu ilma fees.

Sand.

Aleksei Koltsovi laul.

Kelle haud on see,
Üksik waitne haud?
Wärskel kalnu künkäl
Seisab raagus rist;
Ümber ringi kauge,
Päe rohulaan. . .
Kes siin jättis elu,
Veidis ranna siin?
On siin salawiha
Õhjel pimedal
Kuriteo teind?
On ta meelemäsfus
Röömsalt tüksüwa were
Kra walamud?
Wõi on neiu noori,
Niidult tulija
Oma kallikest,
Kesje noorelt närtsis,
Nutnud walusalt?
On ta tema matnud
Waba taewa alla,
Paane lahusse
Sillekeste hõlma?

Tuule maru mäsjab,
Hulub haura pääl,
Kuiwand rohu kõrvi
Puhub mööda laant
Hauast mööda ta . . .
Äratada tahab
Hauas uinujat:
Aga ei ta ial
Seda lagendikku,
Seda haurinda
Suuda äratada!

Laksti Tõnis.

„Menemaale — Siberisse!
Sääl on metsja, maad!
Sääl ja iseenda isand —
Sääl weel rikkaks saad!“

Rõnda kuulus Tartu piiril
Hüüdu hiljuti:
Hulgal mõisaz, talumehed
Väksid — Siberi.

Laksti Tõnis — ehk küll wana —
Ühes rändas ka —
Tema pääsgi tärkas mõte
Õnne otsida.

Ta müüis ära põllusaagi,
Kraami wiimase —
Ja siis sõitis raudtee kaudu
Ära kaugele.

Alga paraku, ei kangel
Elu olnud nii,
Nagu talle kodupinnal
Ette kiideti.

Külmad, ikaldus ja töö
Seltsilijeks jääb,
Kus ta lootis õnne leida
Iga sammul pääl.

Ja kui viimaks seegi kopit
Oli kulumud,
Mis tal koduülest tulles
Ühes mõdetud:

Siis ta seisis meeleheitel
Alma abita —
Ja ta rinnast tõusis hüüe:
Oleks kodus ma!

Hoju!

Oh kui raske oli surra,
Valus uimuda
Sääl, kus kaseladwa kohn
Wõõra wiisiga.

Hoju! hüüdis tema süda,
Hoju! ihkas meel —
Hoju wiimisel hinge tõmbel
Oleks läind ta weel.

Tundis, nagu ühenduses
Taewas koduga
Ja et kodu pühal pinnal
Endsam uimuda.

Niitja.

Hugo Saluse järel.

Wikat jahab läbi wilja;
Niitjad laulavad,
Üle nurme wõõras niitja
Näitse tulewat.

„Otsid tööd? Sa astu siia
Meie reasse!
Tööd on küllalt — wilja wäli
Nita lõpule!“

Pöörab pilgu päewatanud
Meeste nägudelt
Ja siis lausub wõõras niitja
Neile tõsiselt:

„Noored mehed! Teisel puhul
Tulen siia ma.
Siin on wili liiga haljas
Mulle koguda!“

Ingel.

Silmapilguks wäsimusest
Heitsin puhkama —
Päewatöö ja hool ja mure
Rõhus raskesti.

Parajasti, kui mu silmad
Kinni wajasid,
Tundsin kuda puurim waade
Editas palgesse.

Wärin käis mul üle ihu,
Ja ma ärkasin —
Nägin . . . must ja luine ingel
Toast põgenes.

Ta oli noor.

Ta oli noor, kuid näol
Ju nähti jälgesi,
Kui elusaatus annud
Tal tunda mõndagi.

Ja uurinvalt ta waatas
Mu filma murega,
Kui oleks seda jama
Säält tahtnud otsida.

Ja uurinvalt ta waatas
Mu filma murega,
Kui oma kurbtust, valu
Säält oleks leidnud ta...

Ootef.

Kuimal igatsusel ootas neiu,
Armui ihkel põles tema rind:
Oh kus jääd nii kauaks, minu kallis?
Millal, millal tuled tooma mind?

Päewad, nädalad ja kuudgi läksid,
Ikka, ikka õhtas neiu rind:
Oh kus jääd nii kauaks, minu kallis?
Millal, millal tuled tooma mind?

Wiimaks, kui ju juweilu mööda,
Ja kui lumelina kattis maa,
Tuli ta kui sügisene maru,
Tuli tuhiseja tuulena.

Oh kuis hõiskas neiuene õnnel!
Kuidas õõgas tema wärsind rind:
Müüd ta tulnud, igatsitud kallis,
Müüd ta tulnud ärawiima mind!

Aga peiu, nagu mühaw maru,
Nagu tuuli kall ja armuta —
Pausus: Sumalaga jätma tulid,
Pähen wõõrast ilma waatama...

Kewadele wastu.

Emakene, awa afen
Wastu päiksepaistet ja —
Tooming walges die-ehthes
Tahab afnalt kõnelda.

Kuula, ema, toomelehtes
Mahedasti jahiseb,
Sahiseb kui ütleks mulle:
Kewade nüüd ligineb!

Ja jääl kõrgel päiksepaistel
Walged pilwed heljuvad —
Kaugelt lõunast meie maale
Kewadet nad kannawad.

Kewad tuleb nagu peiu,
Tuleb kofilajena ...
Hella emakene, luba,
Et mõiks talle minna ma.

Pilve pääl on uhted hooned,
Aknad kullast säravad,
Pilkvel õnn ja arm mind vootab,
Mõrvoja ehted ilusad...

*

Kewad jõuab õrnas õhus
Dotavale aasale...
Vehvib kahvatanud palgel,
Heljub väfind hingesse.

Villeke jaab teise jume,
Silm lööb korraks särama...
Särab — kustub... Babaks jaanud
Vind lääb üles lauluga.

28

Kui ta wiinul nuttis, naeris.

Wiinul nuttis, wiinul naeris
Tema käte all —
Ja mu jüda tundis kõike
Seda wärinal.

Süda tundis, nagu oleks
Ühenduses ta
Olnud selle heliseja
Neljä keelega.

Tuhat häält ja tuhat hüüdu
Ühe joonega —
Kinnas tuhatfordse ilu
Pani liikuma.

Hääled hõiskasid, kui oleks
Pilwiist läbi läind,
Ja siis kaebed, nagu oleks
All maailma käind.

Ja mu jüda rändas ühes,
Ühes hüüdis ta;
Wiinul aga siisgi wiia
Seda uskuma:

Uued hääled ilmusivad
Südamele siis,
Paludes ja häälitsedes
Heljus mahe wiis.

Õrnad helid jutustasid
Ammu läinud aast;
Imeliseft unenäost,
Kaugeft õnnemaaft. . .

Wiimne klaas.

1901.

Jä kui murdsiwad nad ära
Wiinal wiimse wiimuse,
Siis ma wiimse kihwti klaasi
Weel kord tõstsin ülesse.

Jä ma jessel wiimjel wiinal
Läsin waenlast elada,
Tõdotasin unustada
Kõik, mis paha teinud ta.

„Kõige parem inimene.“

Kõige parem inimene
Minu meelest postimees —
Tema tulekut ma ootan,
Kannan ikka südames.“

Tean, usun, et Su meelest
Kõige parem postimees,
Et ta tulekut Sa ootad,
Kannad teda südames.

„Postimees on päris ingel
Oma postitaskuga.“ —
Tõsi, tõsi — ta Su ingel
On ka ilma taskuta.

Küll ep mõnelegi meeldib
Noor ja ilus postimees —
Teda ootab pikil silmil
Iga neiu küla sees.

Wabandus.

Rahwas ütleb, meie Zuku
Wiina sisse uppuda.
Rahwas ütleb, rahwas näeb!
Jme, miks ei näe ma?!

Ei ma jalga, Zuku wõtab,
Wõtab õlut, wiina ka;
Aga ega's jellepärast
Halba weel wõi arvata.

Ei ma jalga, Zuku läheb
Korrale kõrtsi läweni,
Läheb kõrtsi, istub kõrtsis
Wahel ööd ja päewadgi.

Aga ega's jellepärast
Zuku joodik ole weel.
Seda tuleb igal ühel
Ette pikat eluteel.

Ja kui vahel ilma tööta
Jukul kaob nädalgi,
Kulla wemmas, siis ju olla
Wõib veel teisi põhjusti!

Meie Juku — usu seda —
Wiimisel ajal põdeja:
Tal on luu ja liha haige —
Sme siis, et jängis ta?!

Meie Veenikene tantšib.

Meie Veenikene tantšib,
Tantšib tundega,
Tantšib ööd ja tantšib päewad
Wäsimuſeta.

Tantši, tantši, Veenikene,
Tantši, mis ſa wõid!
Tantšifid ſa kingad läbi,
Kaunimad weel töid.

Sinu iſa kõige rikkam
Terve walla jeeſt:
Tal on raha, ſul on aega —
Tantšid mitme eeſt.

Ükſi waeſed neiud jääwad
Kodukoſdele:
Kudumine, ketramine
Neile kohane!

Liivahannus ja Naljahammas.

Üheteel.

„Naljahammas, tere, tere!
Täna kord on minu käes!
Sina mitu wingerpusši
Mängisid mull' nalja wäes.

Sina, kulla sõber, wõistled,
Nagu märkan, minuga —
Wahel otse firbi teralt
Kiisud hinged naljaga.

Kiisud hinged, sest et nemad
Endid terweks naerawad,
Mii et aasta kümne jookjul
Mind ei enam tunne nad.“

Naljahammas öerus käsi,
Nõhis ja siis ütles ta:
„Armas Hannus, aga mõni
Naerab ennast furnuks ka. . .

Mis mu enesesje puutub,
Siis ma tõttaks rõõmuga,
Surmawürst, ju kae kõrwal
Igawesti puhkama.

Seft mull' elus õnnepäike
Pole paistnud ialgi —“
„Tõesti nõnda?“ küsis Hannus,
Soovis kuulda mõndagi.

„Bäga suur on sinu lahtus,“
Rahjahammas tähendas
Ja siis ladus nalja ette,
Mis ta ial mälestas.

Surm see kuulas, pidas kõhtu,
Naeris, kas et sure wõi,
Naeris, kuni koit ju kumas,
Päike uue päewa tõi.

Siis ta kargas pingilt püsti,
Vausus: „Pagan võtku sind!
Sa jääd siia — teiseks korraks!...
Hilja! Rahvas pilkab mind.“

Chalkäik.

Igal õhtul kella kümne paiku
Vaulab ilus naabri neiuke —
Tema hää! nii helisew ja mahe
Tungib iga ühe südame.

Igal õhtul kella kümne paiku
Minu armastus läeb ehale —
Astub naabri neiu afna taha,
Surub kõrwa afna riudule.

Wärisjedes püüab hoolsalt kuulda
Salajõnu neiu laulus ta —
Kuulab kaua, kuulab, nagu tahaks
Vaulu hääle jisse sureda.

Ja kui hommikul koiduajal
Chakäigult tuleb koju ta,
Siis ta, waene mees, on kurb ja wäsinud,
Püüab waadet argelt warjata.

Ekksind.

Kurt Rüsseri järel.

Oh mu waene ema, ära nuta,
Suuled minust halwa sõnune...
Kõigist haawadest, mis sulle lõõnud,
Peab olema see wiimane.

Oh mind hukka mõistavad mu sõbrad,
Sõbrad eksitawal eluteel...
Minult kaks, mu ema ja mu Jumal,
Nemad annavad mull' andeks weel.

Neidudega.

Neidudega jalutasin
Vähi aia ma,
Villesilmad termitasid
Õrna säraga.

Villed, nagu noored kasid
Viitsid enese
Neiuksesse riieteile,
Nende jalgele.

Neiud aga mahedasti,
Meelitusega
Palusid, et pean neile
Õisi kinkima.

Minult üks jääl teiste seas
Seisis tõsiselt,
Pööras kahwatanud pilgu
Ära lilledelt.

Ei ta nõudnud minult õisi
Minja sõnaga,
Eht küll talle aia täie
Oleks andnud ma.

Metsateel.

Ma kõnnin hilisel õhtul
Weel üksinda metsateel. . .
Tuul kahiseb puude ladwul
Ja lilled langewad eel.

Ma kõnnin hilisel õhtul
Weel üksinda metsateel,
Ja kaugele nooruse ra'ale
Weel tagasi mõtleb mu meel.

— — — — —

Ma tundsin üht ilusat neidu
Ja südant, mis puhas kui kuld,
Ja särawaid filmi, ja huuli
Ma tundsin . . . ja rinna sees tuld.

Ja juurt ja sügawat õnne —
Tuld, armastust, tundsin ma! . . .
Ja ilma ja inimesi
Ma tundsin wiimati ka. . .

— — — — —

Ma kõnnin hilisel õhtul
Weel üksinda metsateel —
Tuul kahiseb puude ladwul
Ja lehed langewad eel. . .

Seltsimees.

Minu lauajerväl seisab
Sulepuhastuse nõu —
Viiepaari jalgadega
Järelehtnud wähhjatdug.

Hommikul, kui kirjutama
Jstun laua juurde ma,
Siis ta wahib mulle otja
Etteheitwa pilguga.

Siis ta wahib, nagu hiiüdes:
„Tere, tere, seltsimees!
Sikutame elukoormat —
Sina taga, mina ees!“

Ja mul äkki tuleb meelde,
Et ta kindind minule
Minu armas, kallis neiu,
Truu ja helde neiuks.

Ja ma waidlemata pean
Wähjal' andma diguse:
Eks ma tõesti ühes asjas
Sammu temal' järele!

Ära nõua!

Ta istus minu wästu
Ja waitis. Korraga
Ta soowis, et ma peaks
Tall' uudist rääkima.

— Ta ära nõua, kallis,
Et pean rääkima
Nüüd, kuna terve küla
Ju räägib lõpmata.

Seft külarahwa jutul
On imeosaw leid:
Ta ammu, ammu paari
On pannud juba meid.

Ja abielu õnne
Ja palju pidusi
On kuulutanud ette
Ta meile hoolsasti.

Ja kõige selle juures
Ei lasta puududa
Ka väikest koduõda,
Kus mõitjaks ifka ja!

Mii mulle jääks siis üle
Weel surmast rääkida...
Kuid see on vara — kallis,
Muid luba maikida.

Minu õnn.

Siis mu süda õnneleegis,
Kui ma laulu loon,
Kui ma tunded hingepõhjast
Hääledesje koon.

Minu õnn ja õiesära,
Õdik nad kaovad
Aga siis, kui äripäeva
Mured tulevad.

Tunded nagu hirmund linnud
Ära lendavad ...
Ja ma kaua ootan, kuni
Jälle tulevad.

Sisu.

I. Minewiku unenäod.

268.

Mälestus	5
Surnuaial	6
Kuld	7

II. Siis kui lehed langefiwad.

Sügis	8
Sügisemõtted	10
Ragu niinuw kellaheli	12
Meie sidented	12
Arakadunud poeg	14
Dr. Kreuzwaldi haual	16
Auupall	18
Sa rändad sala rada	20
Rüsimused	21
Iltsinda	23
Kaks wastast	25
Koju	26
Mindus	27
Wakfjed tuulest kantud laulud	28
Rüttes	29
Zulgust	30

III. Lootus pole kadunud kõiik.

Minewiku merde maeti	31
Sa ütled	31
Ei wiimsed	32
Weel pole kadunud kõiik	33
Ei nad ole wiimsed	35
Nad ütlewad	36
Mis aitab	38

Ühele suguvennale	40
Põhjused	42
Ukjata katse	43
Mis mulle meeldib	44
Ea ise enda päästjaks	45
Kui tangelased langesid	47
Lootusele	48
Lahkumisel	49

IV. Millest eku kõneles.

Miljonär	50
Suve-öö	51
Hallit	52
Kes ta oli	53
Haud	55
Kaffi Tõnis	57
Koju	59
Niitja	60
Ingel	61
Ta oli noor	62
Dotel	63
Kewade vastu	64
Kui ta viiul nuttis, naeris	66
Viimne klaas	68
„Kõige parem inimene“	69
Wabandus	70
Meie Leenifene tantfis	72
Liivahannus ja Rajahammas	73

V. Oma õnn ja oma arm.

Chalkäit	75
Etfinud	76
Reidubega	77
Metsateel	78
Seltsimees	79
Ara nõua	80
Minu õnn	82

Выдано
из Запасных
фондов БАН
СССР

